

Grupe za ljudska prava izrazile su zabrinutost da kontroverzne rudarske kompanije, uključujući i onu sa podružnicom pod istragom britanske Kancelarije za ozbiljne prevare, preuzimaju ključnu ulogu u novoj šemi „**pasoša za baterije**“ koja ubraja proizvođače električnih automobila Tesla među svoje ključne pristalice.

Rudarske kompanije **Eurasian Resources Group** (ERG) i **Glencore** su među osnivačima ReSource-a, predloženog zajedničkog preduzeća koje radi sa nekoliko drugih velikih kompanija na tome da globalni lanac snabdevanja [automobilskim baterijama](#) učini transparentnijim dajući vozačima uverenje da su plemeniti metali njihovih automobila, baterije minirane etički.

Ali kritičari tvrde da bi šema omogućila rudarskim kompanijama da „označe svoj domaći zadatak“ i da bi programe za poboljšanje transparentnosti baterija trebalo da vodi nezavisno telo.

Očekuje se da će globalna potražnja za [mineralima za baterije](#) porasti u narednim decenijama kako se svet ubrzano udaljava od benzinskih i dizel automobila na električnu energiju. Međutim, političari, proizvođači automobila i elektronske kompanije sve više su zabrinuti za minimiziranje štete po životnu sredinu i sprečavanje kršenja ljudskih prava. Sve baterije koje se prodaju u Evropi od **2027.** moraju imati sopstveni pasoš za baterije koji prati izvore minerala koje sadrže, kao i detalje o njihovom uticaju na životnu sredinu. Pravila, koja je postavila EU, doneta su kao odgovor na povećanje svesti o zloupotrebama i lošim uslovima, posebno u lancima snabdevanja kobaltom u Demokratskoj Republici Kongo. Slični detalji o lancima snabdevanja potrebni su u SAD da bi se automobili kvalifikovali za poreske olakšice.

ReSource je pokrenut u januaru na Svetskom ekonomskom forumu, godišnjem okupljanju poslovnih i političkih lidera u švajcarskom skijalištu Davos.

Pristalice navedene na web lokaciji ReSource uključuju Tesla, kompanije za električna vozila koju vodi **Elon Musk**, i Umicore, velike belgijske kompanije za materijale, kao i rudarske kompanije.

Izvršni direktor ERG-a, Benedikt Sobotka, rekao je da se nada da će pasoši za baterije „dati potrošačima izbor“, omogućavajući im da skeniraju kod na svom automobilu i donesu informisane odluke o kupovini sa transparentnim i pouzdanim podacima o njihovim lancima snabdevanja. Međutim, grupe za ljudska prava tvrde da rudarske kompanije ne bi trebalo da budu odgovorne za verifikaciju sopstvenih proizvoda.

Yimin Yi, koji vodi upravljanje prirodnim resursima u Global Witness, međunarodnoj nevladinoj organizaciji, rekao je da postoje „razlozi za sumnju i pita se da li je to ozbiljan pokušaj regulisanja industrije ili, bolje rečeno, pokušaj kompanija koje su uključene da

spreče vladinu regulativu“

„Iznova i iznova kada se insistiralo na industrije da se regulišu, nije iznenađujuće da je to često bilo neefikasno, u najgorem slučaju kartica za izlazak iz zatvora za lošu praksu. „Zaista ne bi trebalo da bude iznenađenje da kada kompanije obeležavaju sopstveni domaći zadatak, one imaju tendenciju da budu direktne kao, potrebna nam je odgovarajuća i dobro opremljena vladina regulativa da bi kompanije pozvale na odgovornost.“

ERG je takođe opisan kao kompanija koja je malo verovatna koja će voditi inicijativu za transparentnost jer je njena podružnica, Eurasian Natural Resources Corporation, optužena da se upušta u strateške tužbe protiv učešća javnosti, ili Slapps, tužbe osmišljene da odvrate kontrolu.

ERG je osnovan 2013. da bi otkupio imovinu ENRC-a, koji je ranije bio član FTSE 100 indeksa tokom veoma kontroverznih šest godina na Londonskoj berzi. ENRC je pod istragom britanske Kancelarije za ozbiljne prevare (SFO) od aprila 2013. zbog „navoda o prevari, mitu i korupciji oko sticanja značajnih mineralnih sredstava“.

ENRC je oštro demantovao optužbe i nije podignuta nikakva optužnica u slučaju, jednom od najdužih u istoriji SFO.

Anneke Van Woudenberg, izvršni direktor Human Rights and Accountability in Development, dobrotvorne organizacije sa sedištem u Velikoj Britaniji, rekla je: „Teško je videti kako ERG može da obezbedi odgovarajuće vođstvo za odgovorno nabavku materijala za baterije kada se njena podružnica suočava sa istragom o korupciji u Ujedinjenom Kraljevstvu i je učestvovao u brojnim tužbama u stilu Slapp-a protiv onih koji istražuju njene aktivnosti.“

ENRC-ova advokatska kancelarija rekla je da kompanija „ne prihvata karakterizaciju svojih pravnih radnji kao ‘šamara’“ i rekla da su sudovi utvrdili u njenu korist u nekim od njenih tužbi.

Nejasno je kakav će oblik ReSource na kraju imati. ReSource-ova web stranica opisuje ga kao „zajedničko ulaganje između više strana (uključujući IKSM, ERG i Glencore)“, ali nijedna kontrolna kompanija još nije uključena.

IKSM je rudarska kompanija koja je u krajnjem vlasništvu kompanije China Molibdenum Company (CMOC) sa sedištem u Šangaju. Glencore je član britanskog FTSE 100. U novembru je Glenkor platio 281 milion funti nakon što se izjasnio krivim po optužbama SFO-a za ozbiljnu korupciju u Africi koja uključuje trgovinu naftom, a ne operacije sa mineralima iz baterija.

Čini se da je ERG glavna pokretačka snaga za stvaranje ReSource-a. U objavi na društvenim medijima, izvršni direktor koji odlazi zahvalio se 23 osobe na pomoći u projektu ReSource.

Jedanaest je bilo sadašnjih ili bivših zaposlenih u ERG-u, prema njihovim profilima na društvenim mrežama. Ostali su bili zaposleni u tehnološkom startupu koji je izgradio sistem praćenja zasnovan na blockchainu, a druge su imenovale kompanije koje podržavaju, uključujući Teslu.

Očigledna vodeća uloga ERG-a u ReSource-u mogla bi dati uticaj kazahstanskoj vladi – ona ima 40% državnog udela u rudaru. Glencore i ERG su rekli da nijedna pojedinačna strana neće imati mogućnost da utiče na pravac ili ishod ReSource-a.

ERG je rekao da su „one kompanije koje su direktno uključene u ekstrakciju materijala i imaju stručnost i znanje iz prve ruke u tom pogledu najbolje pozicionirane da obezbede liderstvo u odgovornom nabavci materijala za baterije, u saradnji sa nevladinim organizacijama, vladinim institucijama i drugim grupama aktera.”

ReSource će omogućiti potrošačima da „izmere da li materijali koji se koriste u baterijama ispunjavaju najrigoroznije standarde putem pečata kvaliteta“, rekao je ERG.

Portparol Glencore-a je rekao da je kompanija ponosna na svoj rad sa ReSource-om na „pomoći u promovisanju i poboljšanju transparentnosti i održivosti lanca snabdevanja baterijama i da su ga podržali glavni učesnici u lancu snabdevanja i druge zainteresovane strane“.

Portparol IKSM-a je rekao da će stručnost rudarskih kompanija pomoći „da se stvori proizvod koji odgovara svrsi“, da će „podatke nekoliko puta proveravati i verifikovati više nezavisnih aktera u lancu snabdevanja“, i da će **ReSource** uspostaviti spoljni savetodavni odbor. Dodali su: „Cilj ReSource-a je da obezbedi rešenje za sledljivost o poreklu materijala. To nije pokušaj regulacije ili alat za reviziju.”

Portparol SFO je rekao: „Naša krivična istraga protiv ENRC-a je i dalje u toku. Poričemo bilo kakvu odgovornost ENRC-u.”

Portparol Umicore-a je rekao: „Umicore podržava inicijative za transparentnost kao što su ReSource i pasoš za baterije da bi se iskorenile neprihvatljive društvene i ekološke prakse i da bi se podelile pouzdane informacije o nivou održivosti baterije, na kraju i sa krajnjim potrošačima.

Tesla nije odgovorio na zahtev za komentar.